

moramo razgovor o njej takisto, kakor smo morali razgovor o domači vzgoji, odgoditi na priložnejši čas. Proučitev tako važnih razprav potrebuje časa; s splošnimi ocenjevalnimi frazami ni nikomur pomagano, in mi sami se z njimi ne moremo zadovoljiti.

V izjasnenje in utrjenje.¹⁾ M. A. Lamurskij. Trst. Tiskom i nakladoj Dolenčeve tiskarne. 1896. Str. 96. Ta brošurica je ponatisk onih podlistkov v »Edinosti«, v katerih je odgovarjal g. Lamurskij opazkam o. Škrabca in »Ljublj. Zvona« o prejšnji njegovi brošurici: »Obnarodimo še nekaj«. Tudi nam kakor g. Lamurskemu mora biti do tega, da se »izjasnimo«, toda ker nočemo, da bi se tožili čitatelji, da jim kratimo dragoceni, zlasti leposlovju namenjeni prostor z neplodnimi polemikami, nas bode skrb, da se odrežemo kar najbolj na kratko.

Najpreje konstatujemo, da se ujemamo z g. Lamurskim ne le v bistvu glede narave slovenskega glagola, ampak tudi glede temeljnega nazora, da bi morala biti narodna govorica našim pisateljem in pesnikom oni živi neizčrpni vir, iz katerega naj bi vedno in vedno zajemali. Žal, da smo si v drugih nič manj važnih načelih vsaksebi, in med nasprotniki, »principia negantes«, je boj težaven. Pustimo, da je g. Lamurskij molče prešel mimo našega opiranja in sklicevanja na neko preimenitno temeljno nemško knjigo, na katere podlagi bi se morda vendar-le polagoma sporazumeli, da je »molče prešel mimo vsega, kar je razvetriničil tu dalje poglaviti gosp. pisatelj (t. j. Zvonov urednik) po nemških izvorih o razvijanju živih jezikov«; toda odločno se upiramo načinu, po katerem naj bi se po g. Lamurskega mislih zvršilo zbližanje slovanskih rodov ali bolje njih knjižnih jezikov. Ali se ni ta način zbliževanja, že nekaterekrat poskušen, vsakokrat izjalovil in privedel do jezikobrodja (prim. Majarjev žalostnega spomina poskus). »Historia est magistra vitae«, učimo se saj od nje, ako se nočemo od nemških doktrinarjev in »so nam le teh visoka in globoka učenja prav deveta zabota«. Zbližanja ali zedinjenja južnoslovanskih plemen si mi ne moremo misliti tako, da mi nekaj odnehamo in štokavci in Bolgari nekaj ter. se tako v sredi srečamo, nego samo na ta način, da en jezik, recimo štokavščina, postane — pri izpremenjenih razmerah — skupni knjižni jezik.

Na mojo »hudomušno« željo, naj bi pisal malce poljudneje, se je odrezal g. Lamurskij v zadnji brošurici tako-le: »Hudomušnost to priščedili bi si bili prav lahko. Moja razprava ni bila namenjena namreč priprostemu narodu, ki se ni še nikedar brigal za jezikoslovno kako razpravo, saj služi njemu le živa njegova govorica, ki je prava in edinstveno pristna in dostoverna naša slovnica; nego posvečena je bila izobraženejšim našim dejateljem« itd. Torej naj našemu razumništvu služi drugačna govorica, druga slovnica, skratka drug knjižni jezik, nego priprostemu narodu? No, ta bi pa bila lepa! Že itak smo preveč ločeni

¹⁾ Zaradi primanjkujočega prostora je ta že za zadnjo številko postavljeni sestavek izšel šele sedaj. Med tem časom pa je literatura o »bomkovanju« že zopet narasla; o. Škrabec je v »Cvetju« iztaknil nov moment, po katerem se je vprašanje o »bomkovanju« pokazalo v celo novem svitu in je postalo šele prav zanimivo; a v »Edinosti« je udaril g. M. M. Hostnik glede »bomkovanja« na — tragične strune. Ker je g. Hostnik spravil mimogrede tudi nas v debato, si pridržujemo tudi mi kratek odgovor za ugodnejšo priliko.

vsaksebi, razumništvo in preprosti narod po visokih pregradah, po katerih nas žalibog razkraja obstoječi socialni ustroj, a mi naj bi še sami pospeševali to razkrojitev z umetnim razlikovanjem v sklanji in spregi, ki bodi druga narodu in druga razumništvu?! Ne, trikrat ne! Jezik je Slovencem, ki so že tako prehudo razcepljeni, edina edinstvena vez, in tudi razumništvu naj služi le živa govorica kot »prava in edinstveno pristna in dostoverna slovnica«.

G. L. tudi očita uredniku »Lj. Zvona« neslaven beg z bojnega polja, na katerem se je (v 4.—12. snopiču Lj. Zvona l. 1891.) »prehrabro bojeval«, dokazujoč nesmetnost in nepristnost rabe pomožnika »bom« z dovršniki. — Na to je naš odgovor ta, da se ni urednik »Lj. Zvona« neslavno razorožil, ampak da so ga prepričali g. Škrabca dokazi, da vezanja »bom« z dovršniki ni pripisovati vplivu nemščine, nego da se je ta raba organski razvila iz nedovršnikov in sicer razvila že v rani dobi v raznih slovanskih jezikih. — Ali ni pač častnejše: pripoznati dokazano resnico, nego trdovratno vztrajati pri dognani neresnici?

Naposled naj resnici na ljubo povemo, da naša opazka o smešnosti onih, ki si kaj domišljujejo zaradi *ne*bombikovanja, ne meri na g. Lamurskega, nego na neke druge pisatelje, ki se res preskrbno ogibljejo bombikovanja, a pri tem smešno resnobno mislijo, da je ondu obsežena vsa pristnost in divota slovenskega sloga.

Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov. Spisal Frančišek Gombač, deželni potovalni učitelj za vinarstvo. V berilo je vtisnjenih 28 slik. V Ljubljani 1896. Tisk J. Blasnika naslednikov. Založil deželni odbor kranjski. Knjižica se dobiva v pisarnici c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Cena 20 kr. (s poštnino vred). — Sedanjim razmeram jako prikladno in poučno knjižico priporočamo prav zelo vsem, ki se zanimljejo za velevažno vinogradstvo. O spisu samem izpregovorimo morebiti prihodnjič kaj več.

Izvestij Muzejskega društva za Kranjsko letnika VI. sešitka 1. in II. imata med drugo zanimivo vsebino tudi prof. dr. Fr. Kosa razpravo: »Iz domače zgodovine. Kdaj so Slovenci prišli v svojo sedanjo domovino?« (str. 19.—34., 49.—61.; dalje prih.), na katero posebno opozarjamo, ker je ravno za nas aktualnega pomena. Kajti še vedno je med nami mnogo razumnikov, ki trdijo, opirajoč se zlasti na filološke dokaze (D. Trstenjaka in dr.), da so Slovenci bivali že pred Kristusom po svoji sedanji domovini. Dr. Kosa razprava ima še to posebno vrednost, da je v njej zabeležena vsa literatura, ki se nanaša na dotično vprašanje.

Praktische Philosophie. Ein Hilfsbuch für öffentliche und private Erziehung. Von Dr. Johann Pajk. Wien. Im Selbstverlage des Verfassers. 1896. — Vorrede (II) + 180 str. vel. 8^o. — Iz istih vzrokov, ki smo jih navedli glede »Narodne vzgoje« Ciperletove, si prihranjujemo oceno dr. Pajka razprave za poznejši čas.

Dr. Benjamina Ipavca nova skladba: Nezakonska mati. Literatura slovenske pesemske glasbe je dosedaj zelo uboga i kvalitativno i kvantitativno; najbrže ni zadosti pesemskih tekstov. Ipavec si je menda zato izbral tekst, ki je že komponiran, ki pa ne taji navzlic svoji krasoti častiljive starosti. Ni pa tudi zadosti skladateljev, ki bi družili z zadostno skla-